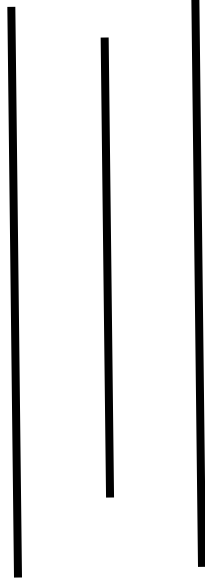

सैनामैना नगरपालिका

नगरसभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. २०७९/०८०

यस गरिमामय नगरसभाका सदस्यज्यू, राजनीतिक दलका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिज्यू, सुरक्षा निकायका प्रमुखज्यू, संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सञ्चारकर्मी एवम् पत्रकारज्यू तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरू,

नेपालको संविधान जारी भएपछि स्थानीय तहको पहिलो ५ वर्षे कार्यकाल पुरा भइ दोस्रो कार्यकालको लागि निर्वाचन सम्पन्न भएर हामी यस गरिमामय नगरसभामा उपस्थित भई आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएका छौं।

यस अवसरमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाइ गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूको योगदानको उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु साथै कोभिड १९ का कारण मृत्युवरण हुनुभएका नगरवासीहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। मृतकका परिवार प्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु।

स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न गर्न सहभागी हुने आम जनसमुदाय, राजनीतिक दल, निर्वाचन आयोग, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी र पत्रकार महानुभावहरूमा म हृदय देखि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। यस अवसरमा जनमतबाट प्राप्त जनादेशलाई सैनसैनिकीको हितमा खर्चिने समेत प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

संविधान प्रदत्त नगरको अधिकार, स्रोत साधन, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सहितको स्थानीय सरकारको रूपमा स्थापित सैनसैनिकी नगरपालिकाको आर्थिक समृद्धि र स्थानीय स्तरमा लोकतन्त्रको अभ्यासको क्रममा सहयोग गर्नुहुने राजनीतिक दल, कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार एवम् सञ्चारकर्मी तथा सैनसैनिकी नगरवासीहरू प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

नेपालको संविधानले व्यवस्था गरे बमोजिम हामीले स्थानीय सरकारको रूपमा नीति, कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेकाछौं। देश कोभिड-१९ को महामारीबाट प्रभावित भई जनजीवन सहज तर्फ गईरहेको परिस्थितिमा यस नगरपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु।

जनताको प्रत्यक्ष समिपमा रहेको स्थानीय सरकार जनताको त्याग र बलिदानबाट प्राप्त उपलब्धि हो। स्थानीय जनताको पूर्ण लोकतन्त्र, सुशासनको प्रत्याभूति, जनताप्रति उत्तरदायी सरकार, भ्रष्टाचार मुक्त नगर निर्माण तथा सभ्य र सु-संस्कृत समाज एवम् आफ्नो कर्तव्य प्रति दृढ रहनु यस नगरपालिकाको आदर्शको रूपमा रहि आएको छ।

राज्यको पुनर्संरचना संगै संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह गरी तीन तहका सरकारको हक, अधिकार र कर्तव्य संविधानतः निर्दिष्ट गरिएका छन्। यस नगरपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनामा **सैनसैनिकी समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार** भन्ने दीर्घकालिन सोच तय भएको र सोही सोच समेतलाई आधार मानी यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ। राष्ट्रिय दीर्घकालीन विकासको लक्ष्य तथा विभिन्न समयमा नेपाल सरकारले दिएका मार्गदर्शनको परिधिभित्र रही यस गरिमामय सभामा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

सामाजिक विकास

१. नेपालको संविधान, २०७२ ले प्रदान गरेको नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको अधिकारलाई प्रत्याभूत गर्न स्वास्थ्य सेवा तथा संस्थाहरुलाई सबलिकरण गरिनेछ । यसका लागि नगरपालिकाका तीन वटा स्वास्थ्य चौकी, एक वटा सहरी स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र छ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रलाई नेपाल सरकारबाट तोकिएका थप औषधी र स्वास्थ्य सेवालार्ई निशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
२. सैनामैना नगरपालिका कोभिड १९ विरुद्धको पूर्ण खोप सुनिश्चित भएको नगरपालिका घोषणा भइसकेकोले यसलाइ निरन्तरता दिन आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
३. पर्रोहा स्वास्थ्य चौकीलाई स्तरोन्नति गरी मुर्गियामा विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवा, अत्याधुनिक उपकरण र सुविधा सहितको १५ शैया क्षमताको आधारभूत अस्पताल निर्माण कार्य भईरहेको हुँदा उक्त निर्माण कार्य तिव्रताका साथ सम्पन्न गरिनेछ । आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
४. सैनामैना नगरपालिका भित्रका जेष्ठनागरिक तथा अपाङ्गता भएका नागरिकलाई घरमै स्वास्थ्य सेवा दिने व्यवस्था मिलाईनुका साथै अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ७० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवति तथा सुत्केरी महिला, अति विपन्न गरिव परिवारका व्यक्तिहरुलाई स्वास्थ्य सेवा लिनका लागि रुपन्देही जिल्ला भित्रका अन्य स्वास्थ्य संस्थामा जानु पर्ने भएमा निशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. क्यान्सर, मुटुरोग, मृगौला रोग, गम्भिर चोटपटक लागायका विभिन्न स्वास्थ्य समस्या भएर आर्थिक अभावमा स्वास्थ्य संस्थामा जान नसकेका विपन्न नगरवासीलाई नजिकको अस्पतालसम्म पुगेर उपचार गराउन आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
६. पाठेघरको मुखको क्यान्सर समयमै पहिचान गर्नका लागि तीन वटा स्वास्थ्य संस्थामा निशुल्क नियमित पाठेघरको मुखको क्यान्सर स्क्रिनिङ गर्ने कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
७. सैनामैना ११ वनकट्टीमा निर्माण भएको सर्पदंश उपचार केन्द्र सन्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । जनावरको टोकाईबाट लाग्ने रेविज रोगको रोकथामका लागि पर्रोहा स्वास्थ्य चौकीमा सन्चालित एन्टी रेविज भ्याक्सिन लगाउने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । सैनामैनाका तीन वटै स्वास्थ्य चौकीमा रहेको प्रयोगशाला सेवालार्ई गुणस्तरीय र थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
८. संघीय सरकारको सहकार्यमा सैनामैना नगरपालिकाको वडा नं. ११ वनकट्टीमा टूमा सेन्टरको निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
९. थारु समुदायमा मात्र हुने सिकलसेल एनिमिया रोगको रोकथाम तथा उपचार गर्न गरीव तथा विपन्न परिवारको लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
१०. सुत्केरी आमा तथा शिशुको स्वास्थ्य प्रति संवेदनशिल रहदै सुत्केरी आमा तथा नवजात शिशुको पोषणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
११. फोहारमैलाको दीर्घकालिन व्यवस्थापनको लागि सैनामैना नगरपालिका वडा नं. १० स्थित एकला पहाडमा बुटवल उपमहानगरपालिका, सैनामैना नगरपालिका र कञ्चन गाउँ पालिकाको सहकार्यमा अन्तर स्थानीय तह संयुक्त फोहारमैला प्रशोधन केन्द्र निर्माण गर्न संघीय सरकारबाट जग्गा भोगाधिकार लिई निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि वढाइनेछ ।
१२. सम्पूर्ण नगरवासीलाई सफा, स्वच्छ र गुणस्तरीय खानेपानी उपलब्ध गराउन संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वयमा पाइपलाईन विस्तार र ओभरहेड टयौंडकी निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१३. नगरपालिकालार्ई पूर्ण सरसफाई कायम गर्न आ-आफ्नो टोलमा सरसफाई गर्न टोल विकास संस्थालार्ई परिचालन गरिनेछ । सरसफाईमा उत्कृष्ट टोल विकास संस्थालार्ई उचित पुरस्कारको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१४. मनो सामाजिक परामर्शका कार्यक्रम संचालन गरी नगर भित्रहुने मनोसामाजिक विकृतिहरुलाई न्यूनिकरण गर्नि नीति लिइनेछ ।
१५. प्राथमिक तहका सबै बालबालिकालार्ई विद्यालयमा तयार गरिएको निशुल्क, स्वच्छ र स्वास्थ्य वर्धक खाजाका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने बजेटमा थप गरी गुणस्तरीय खाजाको व्यवस्था मिलाईनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुलाई निःशुल्क

उपलब्ध गराउदै आएको सेनेटरी प्याड सेवालाई संस्थागत विद्यालयका छात्राहरूलाई समेत निःशुल्क उपलब्ध गराउन शुरुवात गरिने छ ।

१६. बौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूलाई पठनपाठन गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१७. बालबालिकाहरूको सिकाइ कृयाकलाप अभिवृद्धि गरी शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण गर्न विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय तथा सूचना प्रविधिको पूर्वाधार विकास गरिनेछ । आधारभूत तहको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी क्रमशः लागु गरिनेछ । विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान गरी उत्कृष्ट प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
१८. प्राविधिक कक्षा र विज्ञान विषय संचलन भएका विद्यालय तथा अनौपचारिक महिला विद्यालयलाई व्यवस्थित रूपले संचालन गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।
१९. स्वास्थ्यका लागि खेलकूद राष्ट्रका लागि खेलकूद अभियानलाई सार्थक बनाउन नगरस्तरीय खेलकूद समितिद्वारा नगर भित्र संचालन हुने सबै किसिमका खेलहरूलाई एकद्वार प्रणालीबाट संचालन गरिने छ । नगर भित्रका युवाहरूलाई खेलमा प्रोत्साहन गर्न मेयरकप संचालन गरिने छ साथै विद्यालयका विद्यार्थीहरू सहभागी हुने नगरस्तरीय खेल सप्ताहलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०. महिलाहरूको मूलप्रवाहीकरण, समावेशीकरण तथा सशक्तीकरणका लागि उनीहरूको सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई पिछडिएका विपन्न एकल तथा बेरोजगार महिलाहरूलाई स्वरोजगार बनाउने नीति लिईनेछ । नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका बनाउन बालकलवको क्षमता विकास तथा सम्बर्धनका साथै बालविवाह विरुद्धको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२१. नगर भित्रका अपाङ्ग परिचय पत्र प्राप्त नगरेका नागरिकलाई परिचय पत्र वितरणलाई निरन्तरता दिईनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्वरोजगार बनाउने तथा ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ । मानव बेचबिखन विरुद्धको दिवस, अपाङ्ग दिवस, ज्येष्ठ नागरिक दिवस लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान तथा अन्तराष्ट्रिय महिला श्रमिक दिवसका साथै विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२२. संगठन, बचत र सीप विकासको माध्यमबाट गरिबी न्युनिकरण गर्ने उद्देश्यले सैनामैना नगरपालिकामा सञ्चालित स्थानीय विकास कोष कार्यक्रम समताको नीति अबलम्बन गरी समुदायमा पिछडिएका व्यक्तिहरूको सामाजिक, आर्थिक शसक्तिकरणमा टेवा पुर्‍याउन सामुदायिक संस्थाका सदस्यहरूलाई विभिन्न जनचेतनामुलक, क्षमतामुलक र आयमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर बन्न प्रेरित गरिनुको साथै वडा नं १० र ११ मा सामुदायिक संस्था गठन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२३. नगरभित्रका पछाडि परेका महिलाहरूलाई उच्चमि तथा गतिशिल बनाउन नियमित सञ्चालन भैरहेको महिलासंग उपप्रमुख कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२४. बालबालिकाको सामाजिक, बौद्धिक तथा संवेगात्मक र नैतिक विकासका लागि नगर प्रमुखसँग बालबालिका कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ ।
२५. समाजमा विकृतिको रूपमा फैलिरहेको लागु पदार्थ दुर्व्यसनी नियन्त्रणको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनुको साथै लागु पदार्थ, लागु औषध, मदिरा उत्पादन, वितरण र उपभोगमा कानून बमोजिम कडा नियन्त्रण गरिनेछ ।

आर्थिक विकास

२६. राष्ट्रिय भूमि आयोगको नीति अनुरूप नगरपालिकाभित्र रहेका भूमिहीन सुकुम्वासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोवासीको पहिचान, लगत संकलन भई निवेदनहरू प्रविष्ट गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेकोले उक्त कार्य सम्पन्न भएपश्चात राष्ट्रिय भूमि आयोगले पहिचान र प्रमाणिकरण गरेको भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्वासी र अव्यवस्थित बसोवासीको घरजग्गा नापजाँच र नक्सा तयार गरि जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२७. विभिन्न उन्नत जातका विउविजन र फलफूलका विरुवा अनुदानमा वितरणलाई निरन्तरता दिईनेछ । बालीमा लाग्ने विभिन्न किरा तथा रोग व्यवस्थापन तथा निवारण गर्नको लागि किटनाशक तथा ढुसीनाशक विषादी वितरण तथा वाली उपचार शिविर संचालन गरिनेछ । मसला वाली तथा आलुवाली उत्पादन गर्ने कृषकहरूलाई वीउ भण्डारणको लागि ढुवानी खर्च तथा कोल्ड स्टोर शुल्कमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

२८. कृषि पाठशाला तथा अनुसरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ । माटोमा खाद्यतत्व व्यवस्थापनको लागि माटो जाँच तथा ढैंचाको वीड वितरण गरिनेछ । खेती प्रणालीमा लागत कम गर्नको लागि प्लाष्टिक रोल वितरण गरिने छ । माहुरी पालन व्यावसायमा सहयोग पुर्याउनको लागि रानी तथा घरको वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२९. साना व्यावसायिक कृषकहरूलाई उत्पादन वृद्धि गर्ने उद्देश्यले विभिन्न वालीमा **मागमा आधारित कार्यक्रम** संचालन गरिने छ । कृषिमा लागत कम गर्न कृषि यान्त्रिकरण र साना सिंचाई वितरण कार्यक्रममा दिइँदै आएको अनुदानलाई थप गर्ने नीति लिइनेछ । कृषकहरूलाई वाली विशेष तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । व्यावसायिक फूल खेती गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । कृषिमा व्यावसायिकरण गर्ने उत्कृष्ट कृषकहरू पहिचान गरी प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३०. उन्नत नश्व सुधार कार्यक्रम र दूधमा लागत कम गर्नका लागि हिउदे, वर्षे, बहुवर्षीय घाँसको बीउ, सेट्स /स्लिप तथा डाले घाँसको बिरुवा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३१. पशु स्वास्थ्य कार्यक्रममा उपचार, प्रयोगशाला, खोप सेवाहरूलाई प्रथमिकता दिइनेछ । साझेदारीमा युवा लक्षित कृषि व्यवसायिक प्रवर्धन गोठ, खोर, माछा पोखरी निर्माण तथा मर्मत कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुका साथै पशुपालनमा लागत न्युनिकरण गर्नको लागि यान्त्रीकरणमा विशेष जोड दिइनेछ । पशुपंक्षी तथा माछापालन सम्बन्धी तालिम र पशुपंक्षी विमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३२. मासु र दुध उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । बाछाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र(पकेट) विकास कार्यक्रम र गरीब, बिपन्न परिवार पोषण कार्यक्रम लागु गरिनेछ । बाझोपन भएका पशुहरूलाई धुम्ती शिबिर मार्फत उपचार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३३. नगरपालिका भित्र रहेका छाडा चौपायहरू व्यवस्थापन गर्न सार्वजनिक नीजि साझेदारीमा आधारित कार्यक्रममा नगरपालिकाले सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
३४. गरिवी न्यूनीकरण तथा रोजगारीका अवसरमा वृद्धि गर्न रोजगार सेवा केन्द्रको संचालन तथा व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । श्रम सम्बन्धलाई प्राथमिकता दिँदै सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण, कृषि, अन्य व्यवसाय, उद्योग र वित्तीय क्षेत्रबाट रोजगारीको सिर्जना गरिनेछ ।
३५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका लागि स्थानीय तहमा दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई न्युनतम १०० दिनको रोजगारी प्रत्याभुत गर्न **कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना** संचालन गरी श्रममुलक योजना मार्फत समुदायको विकाससँगै सामाजिक संरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३६. संघ तथा प्रदेशले संचालन गर्ने रोजगारमुलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ । दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गर्न र आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्धन गर्न आवश्यक सिपमुलक तालिम पहिचान गरी बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई सिपमुलक तालिम मार्फत रोजगार बनाउने नीति लिइनेछ ।
३७. नगरपालिका स्तरीय योजनाहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत बेरोजगारहरूलाई प्राथमिकतामा राखी आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वयमा जोड दिइनेछ ।

पूर्वाधार विकास

३८. नगर भित्र रहेका पार्क, उद्यान लगायतका हरित क्षेत्रलाई व्यवस्थित, सफा र सुन्दर बनाउने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
३९. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा निर्माण तथा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई सुचीकरण गर्न खोज अनुसन्धान गरी बजेटको लागि संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सहलगानीमा सुचारु गर्ने नीति लिइनेछ ।
४०. नगर भित्र निर्माण हुने क र ख बर्गका भवन र १५ घुम माथि क्षेत्रफलमा बन्ने सबै बर्गका भवनहरूमा वर्षाको पानी सोझै ढल वा नालीमा नमिसाई पुनर्भरणका निम्ति सोक पिट वा रेन वाटर हार्भेस्टिङ (Rain Water Harvesting) को प्रविधि अपनाई जमिन मुनि पठाउने व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।
४१. शहरी सौन्दर्य र हराभरा नगर बनाउन एक घर दुई बिरुवाको अवधारणा लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. सुरक्षित वस्तीका लागि हरित नदी क्षेत्र विकास गर्न नदीको छेउ तथा उकास भएको जमिनमा वायो ईन्जिनियरिङ (Bio Engineering) प्रविधि अपनाई वृक्षरोपण गर्ने नीति लिइनेछ ।
४३. भवन संहिता अनुसार भवन निर्माण गर्न यस नगरमा रहेका डकमीहरूलाई आवश्यक तालिम प्रदान गर्ने र पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।

४४. आयोजनाहरूमा गरिने निर्माण कार्यको गुणस्तरीयता परीक्षण गर्न प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ ।
४५. नगर भित्रका मुख्य सडकहरू मुर्गिया-लुम्बिनी सडक, कलौनी- लुम्बिनी सडक, सैनामैना चक्रपथ, सैनामैना मेजर सडक, सालझण्डी-ढोरपाटन सडक जस्ता ठूला सडकहरूमा वातावरणीय रूपमा सुन्दरताका निम्ति ग्रीनबेल्ट निर्माण गर्न सुगन्धित सदाबहार फुल्ने विरुवा र फलफुलका विरुवा रोप्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
४६. संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सहलगानीमा ठूला तथा महत्वपूर्ण आयोजनाहरूमा बजेटको सुनिश्चित गरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४७. नगरभित्र रहेका दाहसंस्कार घाटहरूको उचित व्यवस्थापन, स्तरउन्नती तथा मर्मत र संरक्षण गर्न विशेष योजना सन्चालन गरिनेछ ।
४८. यस नगरमा बसोबास गर्ने थारु समुदाय लगाएतका अन्य आदिवासी समुदायहरूको भाषा, संस्कृति जगेर्ना गर्ने र ऐतिहासिक भड्छा महोत्सवलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४९. चुरे क्षेत्रको संरक्षण तथा संवर्धन गर्न नगरपालिका, सामुदायिक वन र राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रमको सहकार्यमा चुरे पहाडको फेदमा तारजाली गर्ने र भिरालो जमिनमा बाँस, निगालो, अग्निसो, केतुकी लगायतका विरुवा रोप्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५०. विस्तारै घट्टै गएको भूमिगत पानीको सतह पुनर्भरण गरी माथि ल्याउन तथा पर्यावरण संरक्षण गर्न एक वडा एक पोखरी निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । ऐतिहासिक महत्वका पोखरीको समेत विस्तार गरी पर्यटकीय प्रवर्धन गरिनेछ र ठूला पोखरीमा फिसिङ् स्टेशन राखिनेछ ।
५१. विकेन्द्रिकरणको सिद्धान्त अनुरूप वडावासीलाई सम्बोधन हुने गरी वडामा दिइने पूजिगत अनुदानलाई वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ ।
५२. स्वस्थ नागरिक, स्वस्थ नगर भन्ने नीतिलाई अंगिकार गरी खुला व्यायमशाला निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५३. नेपाल सरकारबाट गरिव तथा विपन्न नागरिकको परिचयपत्र प्राप्त नगरवासीलाई लक्षित गरी गरीवसंग नगर प्रमुख जिविकोपार्जन कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ ।
५४. सैनामैना ११ जलैया स्थित राजापानी सिमसार क्षेत्र र सैनामैना ४ लेडुवा सिमसार क्षेत्र आसपास सामुहिक माछापालन गरी पर्यटकीय एवं पर्यावरणीय प्रवर्धन गर्दै स्थानीयको आयस्रोत वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
५५. खुला संग्रालयको रूपमा रहेको सैनामैना क्षेत्र भित्र पर्ने सार्वजनिक जग्गा संरक्षण एवं सो क्षेत्रको प्रवर्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
५६. सदियौं देखि बसोबास गर्दै आएका अति इमान्दार र सरल स्वभावका धनि आदिवासी थारु समुदायहरूको विधमान आधारभूत आवश्यकता मध्ये सडक र ढल निकास लगायतका समस्याहरू हालसम्म यथावत रही सोबाट उपेक्षित एवं बञ्चित रही संबन्धित निकायमा समेत आवाज पुग्न नसकी यि समुदायको पहिचान, संस्कृति र संस्कारलाई समेत असर नपर्ने गरि थारु जातीको बाहुल्यता रहेको यस नगरपालिकाको वडा नं. १ को पर्रोहा गाउँ, वडा नं. ५ पोखरभिडवा गाउँ र वडा नं. ११ को ताली र बिचौवापुर गाउँमा रहेका सडकहरूको दायौंवायाँ वृक्षारोपण सहित ढल निकास, कालोपत्रेको सट्टा टायल विछ्याउने, बत्ती जडान गर्ने र वातावरण सन्तुलन कायम गर्ने कार्यमा समेत टेवा पुग्ने भएकोले विकासको प्रतिफलबाट अत्यन्त पछाडि परेको उक्त समुदायलाई स्थानीय सरकारको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाउन पहिलो चरणमा वातावरण मैत्री उज्यालो नमूना गाउँ बनाउने नीति लिइएको छ ।
५७. नेपाल सरकार र लुम्बिनी प्रदेशको सहलगानीमा वडा नं ३ मा अवस्थित लामिरह बहुउद्देश्यीय बाँध बहुवर्षिय ठेक्का व्यवस्थापन गरी निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
५८. प्रदेश सरकारको सहकार्यमा वडा नं. १ मा प्रदेशस्तरको ज्येष्ठ नागरिक ग्राम र वडा नं. ९ मा यात्रु प्रतिकालय सहितको रिफ्रेस सेन्टर बहुवर्षिय योजनाको रूपमा निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५९. संघीय सरकार र नगरपालिकाको सहकार्यमा पर्रोहा पर्मेश्वर बोलवमधाम मन्दिर निर्माण कार्य सम्पन्न गरी पर्यटकीय धार्मिकस्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।
६०. नगरभित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण गरी पर्यटन पर्वद्धन गर्न थप पूर्वाधार निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
६१. संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सझेदारीमा निर्माणाधिन औद्योगिक ग्राम, गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला, मुर्गियास्थित राष्ट्रिय फुटबल रङ्गशाला, बोलवम पार्क पूर्वाधार विकास, मुर्गियास्थित चिस्यान भण्डार, वडा कार्यालय निर्माण जस्ता बहुवर्षिय योजनाहरूको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनुको साथै वडा नं. ९ र १० को वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्य शुरुवात गरिनेछ ।

६२. एसियाली विकास बैकको सहयोगमा सैनामैना चक्रपथको सालझण्डी खण्ड सहित ११ वटा नगरका रणनीतिक सडक, राजापानी र पानवारी सिमसार क्षेत्र, मलमला क्षेत्र एकिकृत विकास योजना, फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्र, मुर्गिया स्थित दुर्गा मन्दिर शैलपुत्री पार्क जस्ता रणनीतिक महत्वका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६३. नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन परिसरको अधुरो निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता साथ सम्पन्न गरिनेछ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

६४. विपद् न्यूनिकरणको लागि पूर्व तयारीमा जुटौं भन्ने अभियानलाई साकार पार्न विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अझै प्रभावकारी बनाइनेछ ।
६५. नगर विपद् प्रतिकार्य योजना बनाई नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, टोल विकास संस्था, स्थानीय क्लव र रेडक्रससँग समन्वय र सहकार्यमा विपद् न्यूनिकरण एवं व्यवस्थापनको प्रक्रियालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
६६. बहदो विपद्जन्य जोखिम न्यूनीकरणका लागि विद्यालयका शिक्षक र विद्यार्थीलाई भवन मापदण्ड तथा सडक सुरक्षा उपायहरू सहित ट्राफिक शिक्षा अभिमुखिकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६७. राष्ट्रिय राजनीतिमा अमूल्य योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरूको स्मृति दिवसको अवसरमा नगरपालिका र सामुदायिक वनको सहकार्यमा सघन वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६८. जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौति दिइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहबाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधिहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । जलवायु अनुकूलित विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्धन गर्ने नीति लिइएको छ ।
६९. सैनामैना नगरपालिका, कञ्चन गाउँपालिका, गैडहवा गाउँपालिका र सुद्वोधन गाउँपालिकाको संयुक्त प्रयास र सहकार्यमा अन्तर स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन तथा वारुणयन्त्र सञ्चालन समिति गठन गरी वारुणयन्त्र सञ्चालनमा ल्याइएको छ । अन्तर स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन केन्द्रको सवलिकरण र विस्तार गरिनेछ । जलवायु अनुकूलन, बैकल्पिक उर्जा तथा विपद् प्रतिकार्ययोजनाले अँगालेका विषयहरूलाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
७०. नगरपालिकाबाट खरिद गरिने सवारी साधनहरू वातावरण मैत्री बनाउदै विद्युतिय सवारी साधन खरिद गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७१. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून, नीतिहरू तथा कार्ययोजना तयार देखि जोखिम न्यूनीकरणलाई पुर्व तयारी र प्रतिक्रिया एवं विपद् उत्थानशील समाज निर्माण कार्य USAID र नेपाल नगरपालिका संघको साझेदारीमा अघि बढाइनेछ साथै विपद् व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र भित्र रहेका नेपाली सेना, शसस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, रेडक्रस र नेपाल स्काउटसँगको साझेदारीमा आपतकालीन उद्धार टोलीको गठन तथा सञ्चालन गरिनेछ ।
७२. जंगली जनावरबाट कृषी क्षेत्रमा हुने क्षेतीको न्युनिकरणका लागि वन कार्यालय सँग आवश्यक समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।

सेवा प्रवाह तथा सुशासन

७३. घर नक्शा पास प्रणालीलाई सुधार गरी पारदर्शी, वैज्ञानिक र आधुनिक कार्यका लागि इलेक्ट्रोनिक विल्डिङ्ग प्रमिट सिस्टम (Electronic Building permit System -EBPS) प्रणाली मार्फत नक्सा पास सेवा प्रवाहलाई घर दैलोसम्म पुर्‍याउने व्यवस्था मिलाइनेछ र पुराना नक्शाको DIGITIZATION को कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७४. भूकम्प प्रतिरोधी र सुरक्षित घर निर्माण गर्न भवन निर्माण संहिता तथा भवन निर्माण मापदण्डको र पुराना घरको मजबुति बढाउनको लागि रेट्रोफिटिङ (RETROFITTING) सम्बन्धी सूचना तथा जानकारीको लागि संचार माध्यमबाट प्रचारप्रसार गरी जनचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।
७५. नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई विकेन्द्रित गरी वडा तह सम्म पुर्‍याउने लक्ष अनुरूप उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने योजनाहरूको सम्झौता सम्बन्धित वडावाटै गर्ने नीति लिइनेछ ।

७६. नगरपालिकाले हालको संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्था अनुसार राजश्व संकलनको दरहरू कायम भइसकेको र थप दायरा निर्धारण गरि त्यसको प्रचार प्रसार गर्न आवश्यक देखिएकोले आगामी वर्षहरूमा राजश्व प्रक्षेपण गर्नुभन्दा पहिले सरोकारवालाहरूसँग प्रयास छलफल तथा परामर्श गरी आर्थिक जीवनमा प्रत्यक्ष असर नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको दर वृद्धि नगरी दायरा फराकिलो बनाइनेछ । करदाताले तिर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउन कर शिक्षा सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
७७. नगरपालिकामा सूचिकरण भई नगर क्षेत्रभित्र चल्ने अटोरिक्सा र ई-रिक्साहरूलाई विगतमा लकडाउनका कारणले वार्षिक लाग्ने कर छुट नपाएको कारणले नविकरण र वार्षिक कर नआएकोले करको दायरामा ल्याउन आ.व. २०७६।०७७ र २०७७।०७८ को वार्षिक करमा छुटदिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
७८. नगरपालिकाको मतहातमा रहेको वडा नं. ३ मा लाग्ने मुर्गिया सोमवार, बिहीवार र वडा नं. ८ शान्ती टोलमा लाग्ने शुक्रवार साप्ताहिक हाटबजारको हकमा प्राकृतिक विपद् र महामारी आएको खण्डमा साप्ताहिक हाटबजार सञ्चालन हुन नसकेको अवधि भरको दामासाहीका हिसावले आउने ठेक्का रकममा छुटदिने नीति लिइनेछ र वडा न १० स्थित पानवारी हाटबजार आ.व ०७९/०८० देखि सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
७९. फुस तथा छाप्रोको घरमा जीवन निर्वाह गरी गुजारा गर्ने घरपरिवारहरूलाई सम्पत्तिकर तथा भुमिकर, बहाल विटौरी र पूर्वाधार विकास शुल्क मा छुटदिने नीति लिइनेछ ।
८०. जुत्ता, चप्पल, छाता सिलाउने, मर्मत गर्ने, बुट पोलिस लगाउने र मकै पोलेर दैनिक जीवन निर्वाह गर्ने पेशा व्यवसायीहरूलाई व्यवसायकर र वैठकी शुल्कमा छुटदिने नीति लिइनेछ ।
८१. सम्पूर्ण पेशा व्यवसायीहरूलाई करको दायरामा आवद्ध गर्न र राजश्व असुलीमा तिव्रता ल्याउन सबै वडामा सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा राजश्व परिचालन उपसमिति गठन गरिनेछ ।
८२. आ.व ०७९/०८० को पहिलो चौमासिक भित्र व्यवसाय कर, बहाल कर, सम्पत्ति कर, मालपोत तथा भूमिकर, बहाल विटौरी र पूर्वाधार विकास शुल्क एक मुस्ट बुझाएमा निश्चित रकम छुटदिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८३. आगामी आ.व. देखी नगरपालिकाबाट गरिने खर्चका भुक्तानीहरू अनलाइन प्रणाली मार्फत गरिनेछ र नगरपालिकाको कर प्रणालीलाई सहज, सुलभ, पारदर्शी र प्रविधि मैत्री बनाई अनलाइन प्रणालीबाट कर चुक्ता गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । नगरपालिकाबाट जनतालाई प्रदान गरिने सेवाहरू छिटो छरितो, चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउन कम्प्युटरकृत सेवा प्रणालीको विकास गर्दै लगिनेछ ।
८४. नगरपालिका अन्तर्गत रिक्त रहेका कानून बमोजिम करार सेवा लिन मिल्ने पद बाहेकको स्वीकृत दरबन्दिमा स्थायी पदपूर्ति प्रक्रिया अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
८५. हाल सम्म कर्मचारीलाई प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई पुनरावलोकन गरी वस्तुनिष्ठ र कार्य सम्पादन सूचकमा आधारित बनाउने नीति लिइनेछ ।
८६. स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकारहरूको प्रयोग गरी स्थानीय सरकारको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउन निर्माण गरिएका ऐन कानूनहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याइ विषयगत क्षेत्रका अत्यावश्यक कानून तर्जुमा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । सेवाप्रवाहलाई सरलिकृत बनाउन अधिकतम सूचना प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
८७. न्यायिक समितिमा दर्ता भएका निवेदनहरूको न्यायिक समिति मार्फत सूचिकृत मेलमिलाप सहजकर्ताद्वारा दुबै पक्षलाई मेलमिलापको माध्यमबाट सिध्दाताका साथ न्याय निरूपण गरी दुबै पक्षलाई जितको प्रत्याभूती हुने गरी समयमै विवादको छिनोफानो गरिने छ ।
८८. न्यायिक समितिका पदाधिकारी, सूचिकृत मेलमिलाप सहजकर्ता र कर्मचारीहरूलाई समयानुकूल पुनर्ताजगी तथा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी सक्षम एवं सवलीकरण गराउने नीति लिइनेछ ।
८९. नगरपालिका कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र राखे कार्यको सुभारम्भ गरिनेछ । सेवाप्रवाहलाई प्रक्रियामुखी नभई परिणामुखी बनाईनेछ । नगरपालिकाको खर्च प्रणालीलाई सरलिकृत गरिनेछ । जनतालाई सरल विधिबाट समयमै सेवा प्रदान गर्ने गरी नगरपालिकाका शाखाहरूको स्पष्ट कार्यविवरण बनाई लागु गरिनेछ ।

९०. नगरपालिकाको हरेक क्षेत्रको विकासका लागि नगर प्रोफाइल हुनुपर्ने मान्यता अनुसार डिजिटल स्थानीय सूचना प्रणाली (LGMIS) सफ्टवेयर जडान गर्ने र गुगल बेसड डिजिटल हाउस नम्बरीङ् कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९१. नगरपालिका र अन्तरगतका वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीहरूमा सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउनका लागि फ्री-वाईफाईको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
९२. नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी नगरवासीलाई सहज रूपमा सेवा प्रवाह गर्न संस्थागत सुदृढिकरण गरिनेछ । नगरपालिकाको सङ्गठन संरचना पुनरावलोकन गरी जनशक्ति पूर्ति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता कायम गरी नागरिकमैत्री सेवा प्रवाहको व्यवस्था गरिनेछ ।
९३. ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक र पूर्ण अपाङ्गता तथा असक्त भएका लाभग्राहीहरूलाई बैंकमार्फत घरमै सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूको फोटो सहितको विवरण अनलाइन प्रणालीमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
९४. राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण विभागसंग समन्वय गरी छुट डिजिटाइजेसनलाई पूर्णता दिइनेछ ।
९५. एम.आइ.एस. सेवा इकाई संचालन कार्यलाई निरन्तरता दिइ नेपाल सरकार र विश्व बैंक विच भएको सम्झौता बमोजिम सन २०२४ सम्म जन्मदर्ता सतप्रतिशत पुर्‍याउने राज्यको नीतिलाई पूर्ण रूपमा अंगिकार गरिनेछ ।
९६. नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको लागि आवश्यक विद्युतीय उपकरण, फर्निचर लगायतको व्यवस्था मिलाई सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ ।
९७. नगरपालिकाबाट संचालित कार्यक्रमहरूमा हुने फजुल खर्च घटाइ मितव्ययिता कायम गरिनेछ ।
९८. जनतासंग जनप्रतिनिधि, हाम्रो सैनामैना राम्रो सैनामैना जस्ता रेडियो, टेलिभिजन कार्यक्रम, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण तथा सार्वजनिक परिक्षण जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गरिनेछ ।
९९. नगरपालिकाको पुर्व पश्चिम राजमार्गको क्षेत्रमा सडक दुर्घटना न्युनिकरण तथा शान्ति सुरक्षा कायम गर्न प्रदेश सरकारको सहयोगमा सि.सि. क्यामेरा जडान कार्यलाई पुर्णता दिइनेछ ।
१००. निर्दिष्ट भू-उपयोग क्षेत्र र भू-उपयोग योजनाको आधारमा भूमी तथा भूमीश्रोतको उपयोग गर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गर्न नगर स्तरीय भू-उपयोग नक्शा तयार भएकोले स्थानीय भू-उपयोग परिषद बाट पास गरि कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । सरकारी, सार्वजनिक र गुठी जग्गाहरूको पहिचान, नापजाँच, संरक्षण तथा समुचित उपयोगको नीति कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१०१. नगरको समुचित विकासका लागि भाषा, परम्परा, संस्कृतिको प्रर्वधन तथा पर्यटन प्रर्वधन र अन्य सामाजिक आर्थिक पक्ष समेत आदान प्रदान हुने गरी अन्य राष्ट्रका स्थानीय सरकारहरूसँग नगरको पहिचान तथा विकासलाई अन्तराष्ट्रिय समुदायबीच परिचित गराउन भगिनि सम्बन्ध बिस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।

नगरसभाका सदस्यज्यू एवम् उपस्थित महानुभावहरू,

"सैनामैना समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार" भन्ने नारालाइ साकार पार्नका लागि प्रस्तुत गरिएको नीति तथा कार्यक्रमहरू आधारको रूपमा रहनेछन । यी नीतिहरूको सही कार्यान्वयनको लागि जनप्रतिनिधि, नगरपालिकामा क्रियाशील राजनीतिक दल, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, पत्रकार जगत, नागरीक समाज लगायत सम्पुर्ण सैनामैनावासी आमा-बुवा, दाजुभाई, दिदी-बहिनीहरूको रचनात्मक सुझाव, सल्लाह र सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

अन्त्यमा देश भित्र र बाहिर रहनुहुने सम्पर्ण सैनामैना नगरवासीहरूबाट नगर विकासमा नगरपालिकासँग हातेमालो गर्दै योगदान गर्नुहुनेछ भन्ने अपेक्षा सहित हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद
फणेन्द प्रसाद शर्मा
नगर प्रमुख